המקנא פרק ראשון סוטה י.

הוחל שבועתו של אבימלך. בטלה לגמרי לא יחל דברו (במדבר ל). לפי שהם עברו על השבועה תחילה: **כמה בירכו.** כל ברכה שבמקרא לשון ריבוי הוא דבר המתברכה ומצוי בו שובע פוישו"ן בלע"ז. ומה ברכה נמצא בו לא מלינו עושר בשמשון: **שברכו באמתו.** להיות זרעו כחול שוטף. למה שנתאוה נתברך: **נקם אחת משתי עיני.** (ב) שכר אחת מעיני תן לי בנקמה זו ושכר האמתת לעולם הבא: **שחוזר לאחוריו.** **כשנדין אותו אינו** (מרמיק) לברוח אלא מחזר עקלקלות: **שער העיר.** (ג) בעזה משמעי קלא: **על כתיפיו.** כשיעור כתיפיו: **קמי דשמש אלא** מעתה לא יטחה. תימה לרבי מאי שנא משנוס דאמר כפ"ק דשבת (דף י:) אמר רב המנונא משמיה דעולא אסור לאדם שיתן שנוס לחבירו בבית אדם וזרעו בנחל שוטף דשם גופיה איקרי שנוס כדכתיב ויקרא לו ה' שנוס ולא קא משיב ליה במס' סופרים (פ"ד) בהדי שמות שאין נמחקין ונראה דתנא ושייר ועדיף מתנון ולחוס דאמר בפרק שבועת העדות (שבועות דף לה.) דנמחק אלא משכחן שקרא הקב"ה שמו כך תנון והכא פריך אהא דקאמר על שמו של הקב"ה נקרא משמע דשמו נקרא כך והיינו דקא דמי אלא מעין שמו כמו תנון על שם שהוא תנון ומרחם על בריותיו: נוה

המזוזות. (ד) [נמ' יבמ' שועל שהחר לאחוריו: (ב) רש"י ד"ה נקם אחת משתי עיני דדרישא אמר שמשון רבש"ע שכר אחת וכו' זו בעזה"ד וכבר האחת: (ג) ר"ה שער העיר בשערי עזה: (ד) ר"ה גיורת וכו' ואיני עובדת כוכבים עד שאין אני ראויה לך הפ"ד: (ה) ר"ה יתומה אני והפיטומי וכו' ולון גישואי ער ואינן נשואין כלום וכו' שאין זכות:

גליון הש"ס

נמ' ואי"ר ברבי. לעיל דף ד ע"ב: רש"י ד"ה יתומה אני כו' משמנה שמים ליעקב. ע"מ ופ"ל תמשים:

לעזי רש"י

פרישו"ן. שפם. אישלויישי"ש [אישלויישי"ן]. (רגל) נקרעה.
פודגר"א. ציצית (שיצרון).

מוסף רש"י

בי קארי. לטיען גדולות, בי בוציני. לטיען קטנות, כלומר דכאמתו מין עצמו זה נוסף חו טפסת (מגילה יב.). שנאמר וילך שפי. כמו (תולין נד:) נוקף דאמתא דקף מדוכתיה (סנהדרין קה.). שנאמר שפיפן. משמע שמים (שם). **פדגרא.** כן שם החולי לף נלמונו (שם מח:). **חד אמר פרדס.** לחבים ממנו פירות לאורחים כסעודה (בראשית כא לג). **וחד אמר פונדק.** לאכסניא יכו כל מיני פירות (שם).

תוספות שאנץ

זנות: הוחלה שבועתו של אבימלך ונר' שחולק על מה שפי' רש"י בספר שמואל [ב' ח'] שאותו היבוסי היה מורעו של אבימלך ולא היו יכולין להורישו מפני השבועה שהיה כתוב על הצלמים כדאמר שם אלא סבירא ליה כמאן דאמר בפרקי דר' אליעזר (ה) שינתיים היה להם שכרת להם אברהם כשלקח מערת המכפלה ועל שם העיר נקרא יבוסי. אי שמא אע"פ שהוחלה כבר בימי שמשון אעפ"כ לא באו עליהם עד בימי דוד: קמי רפוקא גריוא דובלי. לפני חומר בגנות של מלא ירק:

(א) [נכן הענין הרמב"ם בתשובה סי' פ"ח שבגמ' שלמדו ליתם מלת ושמים], (ב) [עי' ע"ז כח.], ג) מגילה יב., ד) [ע' בערוך ערך קר יז], ה) סנהדרין קי., ו) שם מח., ז) ברכות יח: שבת יג: קנב., ח) [פי' וכל שכן תלמידי חכמים שרוח ערך מגנרא], ט) נ"ל מחזיק, י) [נ"ל אחר ד"ה על שמו], כ) [מ"ש טון], ל) [שם], מ) [לקמן כב.].

הגהות הב"ח

(א) נמ' יבמ' שועל שהחר לאחוריו: (ב) רש"י ד"ה נקם אחת משתי עיני דדרישא אמר שמשון רבש"ע שכר אחת וכו' זו בעזה"ד וכבר האחת: (ג) ר"ה שער העיר בשערי עזה: (ד) ר"ה גיורת וכו' ואיני עובדת כוכבים עד שאין אני ראויה לך הפ"ד: (ה) ר"ה יתומה אני והפיטומי וכו' ולון גישואי ער ואינן נשואין כלום וכו' שאין זכות:

גליון הש"ס

נמ' ואי"ר ברבי. לעיל דף ד ע"ב: רש"י ד"ה יתומה אני כו' משמנה שמים ליעקב. ע"מ ופ"ל תמשים:

לעזי רש"י

פרישו"ן. שפם. אישלויישי"ש [אישלויישי"ן]. (רגל) נקרעה.
פודגר"א. ציצית (שיצרון).

מוסף רש"י

בי קארי. לטיען גדולות, בי בוציני. לטיען קטנות, כלומר דכאמתו מין עצמו זה נוסף חו טפסת (מגילה יב.). שנאמר וילך שפי. כמו (תולין נד:) נוקף דאמתא דקף מדוכתיה (סנהדרין קה.). שנאמר שפיפן. משמע שמים (שם). **פדגרא.** כן שם החולי לף נלמונו (שם מח:). **חד אמר פרדס.** לחבים ממנו פירות לאורחים כסעודה (בראשית כא לג). **וחד אמר פונדק.** לאכסניא יכו כל מיני פירות (שם).

תוספות שאנץ

זנות: הוחלה שבועתו של אבימלך ונר' שחולק על מה שפי' רש"י בספר שמואל [ב' ח'] שאותו היבוסי היה מורעו של אבימלך ולא היו יכולין להורישו מפני השבועה שהיה כתוב על הצלמים כדאמר שם אלא סבירא ליה כמאן דאמר בפרקי דר' אליעזר (ה) שינתיים היה להם שכרת להם אברהם כשלקח מערת המכפלה ועל שם העיר נקרא יבוסי. אי שמא אע"פ שהוחלה כבר בימי שמשון אעפ"כ לא באו עליהם עד בימי דוד: קמי רפוקא גריוא דובלי. לפני חומר בגנות של מלא ירק:

(ה) נ"ל בפרקי דר"א [פרק ל"ו] בשנוסה אחרת היתה שכרת אברהם להם כשלקח מערת המכפלה מתת בני חת ועל שם וכו'.

הוחל שבועתו של אבימלך דכתיב [1]אם תשקר לי ולניני ולנכדי [2]ויגדל הנער ויברכהו ה' במה ברכו אמר רב יהודה אמר רב שברכו באמתו אמתו כבני אדם וזרעו כנחל שוטף [3]ויקרא שמשון אל ה' ויאמר ה' אלהים זכרני נא וחזקני נא אך הפעם הזה ואנקמה נקם אחת משתי עיני מפלשתים אמר רב אמר שמשון לפני הקב"ה רבש"ע זכור לי עשרים [4](ושתים) שנה ששפטתי את ישראל ולא אמרתי לאחד מהם העבר לי מקל ממקום למקום [5]וילך שמשון וילכד שלש מאות שועלים מאי שנא שועלים אמר רבי איבו בר נגדי א"ר חייא בר אבא אמר שמשון יבא [6] מי שחוזר לאחוריו ויפרע מפלשתים שחזרו בשבועתן תניא א"ר שמעון החסיד בין כתיפיו של שמשון ששים אמה היה שנאמר [5]וישכב שמשון עד חצי הלילה ויקם בחצי הלילה ויאחז בדלתות שער העיר ובשתי המזוזות ויסעם עם הבריח וישם על כתיפיו וגמירי דאין דלתות עזה פחותות מששים אמה [6]ויהי טוחן בבית האסורים א"ר יוחנן אין טחינה אלא לשון עבירה וכן הוא אומר [7]תטחן לאחר אשתי מלמד שכל אחד ואחד הביא לו את אשתו לבית האסורים כדי שתתעבר הימנו אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי קמי דשתי חמרא חמרא קמי רפוקא [8]גרידיא דובלא וא"ר יוחנן כל המזונה אשתו מזונות עליו שנאמר [8]אם נפתה לבי על אשה ועל פתח רעי ארבתי וכתיב תטחן לאחר אשתי ועליה יכרעון אחרין [9]והיינו דאמרי אינשי איהו בי [7]קארי ואיתתיה בי בוציני וא"ר יוחנן שמשון דן את ישראל כאביהם שבשמים שנאמר [9]דן ידין עמו כאחד וגו' וא"ר יוחנן שמשון על שמו של הקב"ה נקרא שנאמר [10]כי שמש ומגן ה' אלהים וגו' אלא מעתה לא יטחה אלא מעין שמו של הקב"ה הקב"ה מגין על כל העולם כולו אף שמשון מגין בדורו על ישראל [8]וא"ר יוחנן בלעם חיגר ברגלו אחת היה שנאמר [11]וילך שפי שמשון חיגר בשתי רגליו היה שנאמר [12]שפיפן עלי ארח: ת"ר חמשה נבראו מעין דוגמא של מעלה וכולן לקו בהן שמשון בכחו שאול בצוארו אבשלום בשערו צדקיה בעיניו אסא ברגליו שמשון בכחו דכתיב [13]ויסר כחו מעליו שאול בצוארו דכתיב [14]ויקח שאול את החרב ויפל עליה אבשלום בשערו כדבעינן למימר קמן צדקיה בעיניו דכתיב [15]ואת עיני צדקיהו עור אסא ברגליו דכתיב [16]רק לעת זקנתו חלה את רגליו [8]ואמר רב יהודה אמר רב שאחזתו פדגרא א"ל מר זוטרא בריה דרב נחמן לרב נחמן היכי דמי פדגרא א"ל [7]כמחט בבשר החי מנא ידע איכא דאמרי מיחש הוה חש ביה [8]ואיכא דאמרי מרביה שמע ליה וא"ד [17]סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם דרש רבא מפני מה נענש אסא מפני שעשה אנגריא בתלמידי חכמים שנאמר [18]והמלך אסא השמיע את כל יהודה אין נקי מאי אין נקי אמר רב יהודה אמר רב אפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה[מ]: כתיב [19]וירד שמשון תמנתה וכתיב [20]הנה חמיך עולה תמנתה א"ר אלעזר שמשון שנתגנה בה כתיב ביה ירידה יהודה שנתעלה בה כתיב ביה עליה ר' שמואל בר נחמני אמר שתי תמנאות היו חדא בירידה וחדא בעליה רב פפא אמר חדא תמנה הואי דאתי מהאי גיסא ירידה ודאתי מהאי גיסא עליה כגון ורדוניא ובי בארי ושוקא דנרש [21]ותשב בפתח עינים א"ר אלכסנדרי מלמד שהלכה וישבה לה בפתחו של אברהם אבינו מקום שכל עינים צופות לראותו ר' חנין א"ר מקום הוא ששמו עינים וכן הוא אומר [22]תפוח והעינם ר' שמואל בר נחמני אמר שנתנה עינים לדבריה כשתבעה אמר לה שמא נכרית את אמרה ליה גיורת אני שמא אשת איש את אמרה ליה פנויה אני שמא קיבל בך אביך קידושין אמרה ליה יתומה אני שמא טמאה את אמרה ליה טהורה אני: [23]ויטע אשל בבאר שבע אמר ריש לקיש מלמד שעשה פרדס ונטע בו כל מיני מגדים רבי יהודה ורבי נחמיה חד אמר פרדס וחד אמר פונדק בשלמא למ"ד פרדס היינו דכתיב ויטע אלא למ"ד פונדק מאי ויטע כדכתיב [24]ויטע אהלי אפדנו וגו' ויקרא שם בשם ה' אל עולם אמר ריש לקיש אל תיקרי ויקרא אלא

אלא

1. וְעַתָּה הַשְּׁבֻעָה לִי בֵּאלֹהִים הִנָּה אִם תִּשְׁקָר לִי וּלְזַרְעִי וּלְנִכְדִּי בְּחֶסֶד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמָּךְ תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי וְעִם הָאָרֶץ אֲשֶׁר גַּרְתָּה בָּהּ:

בראשית כא כג

2. וַתֹּלֶד הָאִשָּׁה בֵּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שִׁמְשׁוֹן וַיִּגְדַּל הַנַּעַר וַיְבָרְכֵהוּ יְיָ:

שופטים יג כד

3. וַיִּקְרָא שִׁמְשׁוֹן אֶל יְיָ וַיֹּאמַר אֲדֹנָי אֱלֹהִים זְכָרֵנִי נָא וְחַזְּקֵנִי נָא אַךְ הַפַּעַם הַזֶּה הָאֱלֹהִים וְאִנָּקְמָה נְקָם אַחַת מִשְׁתֵּי עֵינַי מִפְּלִשְׁתִּים:

שופטים טו כח

4. וַיֵּלֶךְ שִׁמְשׁוֹן וַיִּלְכֹּד שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שׁוּעָלִים וַיִּקַּח לְפִדִים וַיַּפֶן זָנָב אֶל זָנָב וַיָּשֶׂם לְפִיד אֶחָד בֵּין שְׁנֵי הַזְّנָבוֹת בַּתָּוֶךְ:

שופטים טו ד

5. וַיִּשְׁכַּב שִׁמְשׁוֹן עַד חֲצִי הַלַּיְלָה וַיָּקָם בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיֶּאֱחֹז בְּדַלְתוֹת שַׁעַר הָעִיר וּבְשְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וַיִּסָּעֵם עִם הַבְּרִיחַ וַיָּשֶׂם עַל כְּתֵפָיו וַיַּעֲלֵם אֶל רֹאשׁ הַהָר אֲשֶׁר עַל פְּנֵי חֶבְרוֹן:

שופטים טז ג

6. וַיֹּאחֲזוּהוּ פְלִשְׁתִּים וַיְנַקְּרוּ אֶת עֵינָיו וַיּוֹרִידוּ אוֹתוֹ עַזָּתָה וַיַּאַסְרֻהוּ בַנְחֻשְׁתַּיִם וַיְהִי טוֹחֵן בְּבֵית הָאֲסוּרִים:

שופטים טז כא

7. תִּטְחַן לְאַחֵר אִשְׁתִּי וְעָלֶיהָ יִכְרְעוּן אֲחֵרִין:

איוב לא י

8. אִם נִפְתָּה לִבִּי עַל אִשָּׁה וְעַל פֶּתַח רֵעַי אָרָבְתִּי: איוב לא ט

9. דָּן יָדִין עַמּוֹ כְּאַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל:

בראשית מט טז

10. כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יְיָ אֱלֹהִים חֵן וְכָבוֹד יִתֵּן יְיָ לֹא יִמְנַע טוֹב לַהֹלְכִים בְּתֻמִּים: תהלים פד יב

11. וַיֹּאמֶר בִּלְעָם לְבָלָק הִתְיַצֵּב עַל עֹלָתֶךָ וְאֵלֵכָה אוּלַי יִקְרֶה יְיָ לִקְרָאתִי וּדְבַר מָה יַרְאֵנִי וְהִגַּדְתִּי לָךְ וַיֵּלֶךְ שָׁפִי:

במדבר כג ג

12. יְהִי דָן נָחָשׁ עֲלֵי דָרֶךְ שְׁפִיפֹן עֲלֵי אֹרַח הַנֹּשֵׁךְ עִקְּבֵי סוּס וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אָחוֹר: בראשית מט יז

13. וַתִּשְׁעַנוּ עַל בִּרְכֵיהָ וַתִּקְרָא לְאִישׁ וַתְּגַלַּח אֶת שֶׁבַע מַחֲלְפוֹת רֹאשׁוֹ וַתָּחֶל לְעַנּוֹתוֹ וַיָּסַר כֹּחוֹ מֵעָלָיו: שופטים טז יט

14. וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לְנֹשֵׂא כֵלָיו שְׁלֹף חַרְבְּךָ וְדָקְרֵנִי בָהּ פֶּן יָבוֹאוּ הָעֲרֵלִים הָאֵלֶּה וּדְקָרֻנִי וְהִתְעַלְּלוּ בִי וְלֹא אָבָה נֹשֵׂא כֵלָיו כִּי יָרֵא מְאֹד וַיִּקַּח שָׁאוּל אֶת הַחֶרֶב וַיִּפֹּל עָלֶיהָ:

שמואל א לא ד

15. וְאֶת בְּנֵי צִדְקִיָּהוּ שָׁחֲטוּ לְעֵינָיו וְאֶת עֵינֵי צִדְקִיָּהוּ עִוֵּר וַיַּאַסְרֵהוּ בַנְחֻשְׁתַּיִם וַיָּבִאֻהוּ בָבֶל:

מלכים ב כה ז

16. וְיֶתֶר כָּל דִּבְרֵי אָסָא וְכָל גְּבוּרָתוֹ וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהֶעָרִים אֲשֶׁר בָּנָה הֲלֹא הֵמָּה כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה רַק לְעֵת זִקְנָתוֹ חָלָה אֶת רַגְלָיו:

מלכים א טו כג

17. סוֹד יְיָ לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם:

תהלים כה יד

18. וְהַמֶּלֶךְ אָסָא הִשְׁמִיעַ אֶת כָּל יְהוּדָה אֵין נָקִי וַיִּשְׂאוּ אֲבְנֵי הָרָמָה וְאֶת עֵצֵיהָ אֲשֶׁר בָּנָה בַּעְשָׁא וַיִּבֶן בָּם הַמֶּלֶךְ אָסָא אֶת גֶּבַע בִּנְיָמִן וְאֶת הַמִּצְפָּה: מלכים א טו כב

19. וַיֵּרֶד שִׁמְשׁוֹן תִּמְנָתָה וַיַּרְא אִשָּׁה בְתִמְנָתָה מִבְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים: שופטים יד א

20. וַיֹּגֶד לְתָמָר לֵאמֹר הִנֵּה חָמִיךְ עֹלֶה תִמְנָתָה לָגֵז צֹאנוֹ: בראשית לח יג

21. וַתֵּסֶר בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ מֵעָלֶיהָ וַתְּכַס בַּצָּעִיף וַתִּתְעַלָּף וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם אֲשֶׁר עַל דֶּרֶךְ תִּמְנָתָה כִּי רָאָתָה כִּי גָדַל שֵׁלָה וְהוּא לֹא נִתְּנָה לוֹ לְאִשָּׁה: בראשית לח יד

22. וְנֹחַשׁ וְעַיִן גְּנֵם תַּפּוּחַ וְהָעִינָם: יהושע טו לד

23. וַיִּטַּע אֲשֶׁל בְּבְאֵר שָׁבַע וַיִּקְרָא שָׁם בְּשֵׁם יְיָ אֵל עוֹלָם: בראשית כא לג

24. וַיִּטַּע אָהֳלֵי אַפְדְּנוֹ בֵּין יָמִים לְהַר צְבִי קֹדֶשׁ וּבָא עַד קִצּוֹ וְאֵין עוֹזֵר לוֹ: דניאל יא מה

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com